

LKCA Panel over de Tweede Kamerverkiezingen 2021

Tangram Advies & Onderzoek

Willem van Leerdam

1 maart 2021

Bestemd voor:

LKCA

Inhoudsopgave

1.1	Bijna iedereen naar de stembus want uitslag heeft invloed op eigen werk.....	1
1.2	Goed geïnformeerd naar de stembus.....	2
1.3	Kennis en aandacht voor cultuureducatie- en participatie bij politiek onvoldoende.....	3
1.5	Invloed, beïnvloeding en lobby.....	6
1.6	Toekomst.....	7
Bijlage 1:	Welke ondersteuning heb je nodig om invloed uit te kunnen oefenen op de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022?	8

1. Inleiding

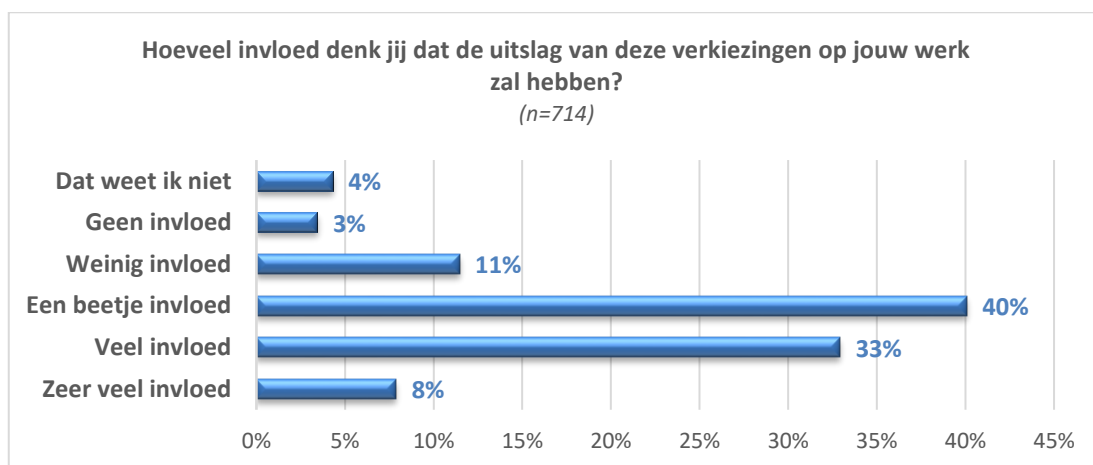
In dit LKCA Panelonderzoek gaat het over de Tweede kamer verkiezingen. Gaan LKCA-panelleden stemmen, waar ligt hun voorkeur en wat denken zij over de invloed van de politieke keuze op hun werk? Aan dit onderzoek hebben 730 professionals die zich bezighouden met cultuureducatie- en participatie deelgenomen. Het merendeel (56%) van de respondenten is professional in de 1^e lijn (bijv. docent), 35% in de 2^e lijn (ondersteunende functie aan de 1^e lijn) en 9% in de 3^e lijn (beleidsmakers).

In deze rapportage presenteren we de resultaten voor de gehele groep. Bij vragen waar relevante, betekenisvolle verschillen zijn, worden die separaat weergegeven.

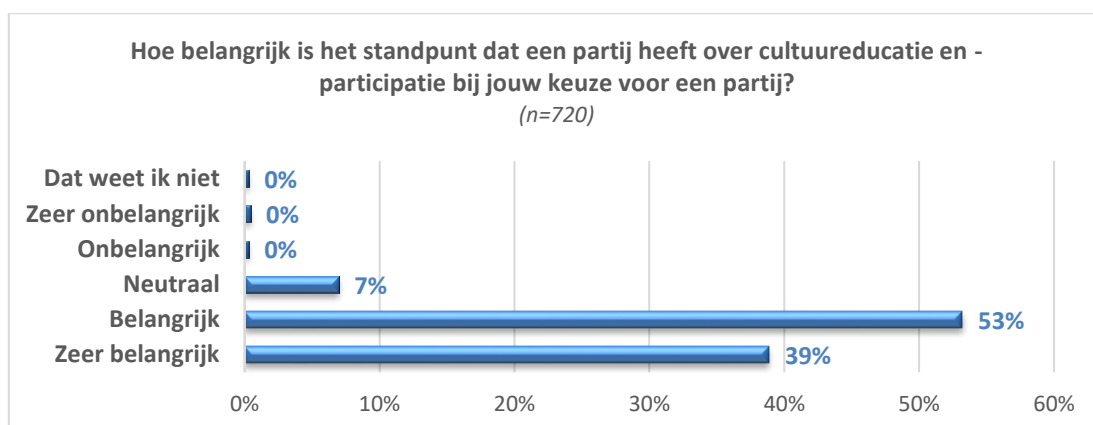
1.1 Bijna iedereen naar de stembus want uitslag heeft invloed op eigen werk

Vrijwel alle 730 panelleden maken gebruik van hun stemrecht. 96% stemt altijd en 3% weet het nog niet omdat zij altijd pas op het laatste moment besluiten. Een procent stemt nooit. Meer dan 40% meent dat de uitslag van de verkiezingen veel invloed op het eigen werk zal hebben en nog eens 40% geeft aan dat er sprake is van enige invloed. (Figuur 1). Het zal niet verbazen dat de standpunten die partijen hebben aangaande cultuureducatie- en participatie innemen een belangrijke rol speelt bij de keuze van de panelleden voor een partij. (Figuur 2)

Figuur 1. Invloed verkiezingen op eigen werk

Figuur 2. Belang standpunt partij aangaande cultuureducatie

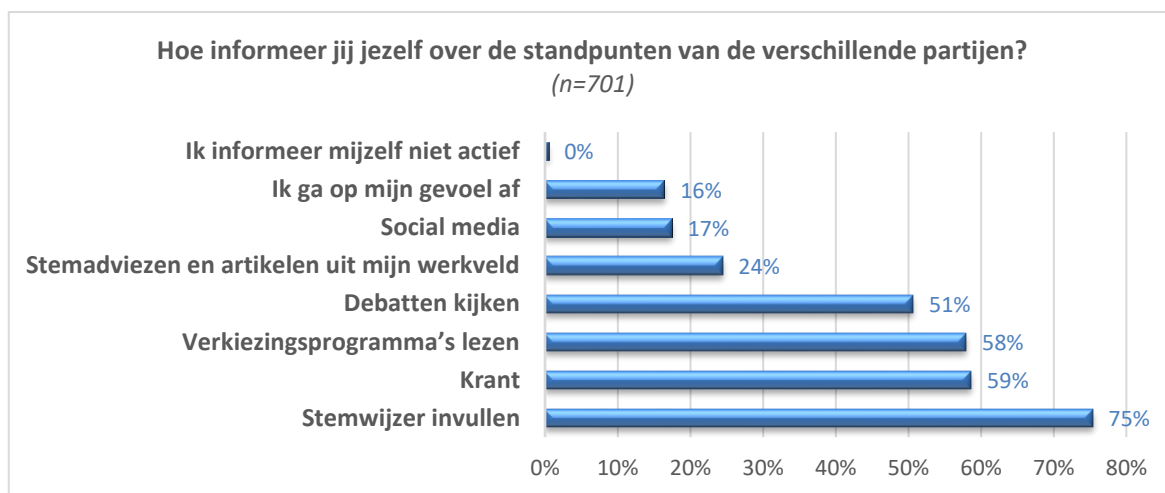

1.2 Goed geïnformeerd naar de stembus

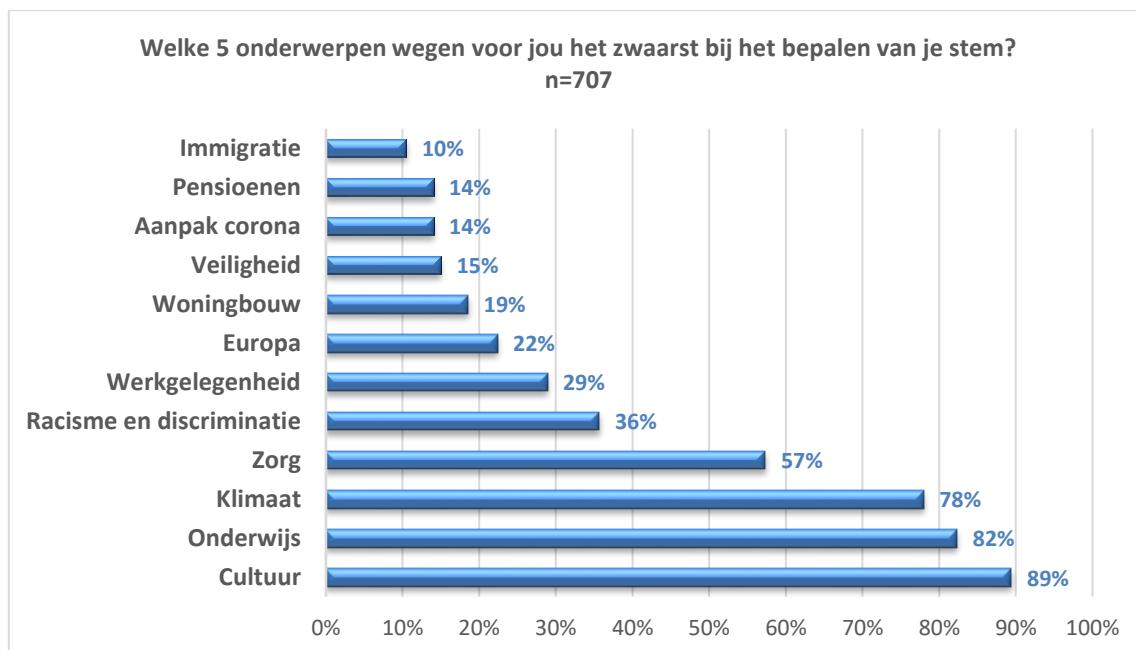
Alle panelleden informeren zichzelf in meer of minder mate over de standpunten van de partijen. Driekwart maakt gebruik van een stemwijzer. 58% leest verkiezingsprogramma's en 51% kijkt naar een of meerdere debatten. Social media zijn voor 17% een interessante bron en lijken minder belangrijk als informatiebron voor standpunten van partijen. Stemadviezen en artikelen uit het werkveld worden vaker gebruikt dan social mediakanalen.

Bij de keuze voor een partij zijn in het algemeen cultuur, onderwijs, klimaat en zorg de vier belangrijkste onderwerpen. (Figuur 4). Driekwart van de panelleden heeft al een keuze gemaakt. Op basis van die keuze is GroenLinks met 26% verreweg de populairste partij. D66 (14%) en PvdA (12%) volgen op flinke afstand. (Figuur 5)

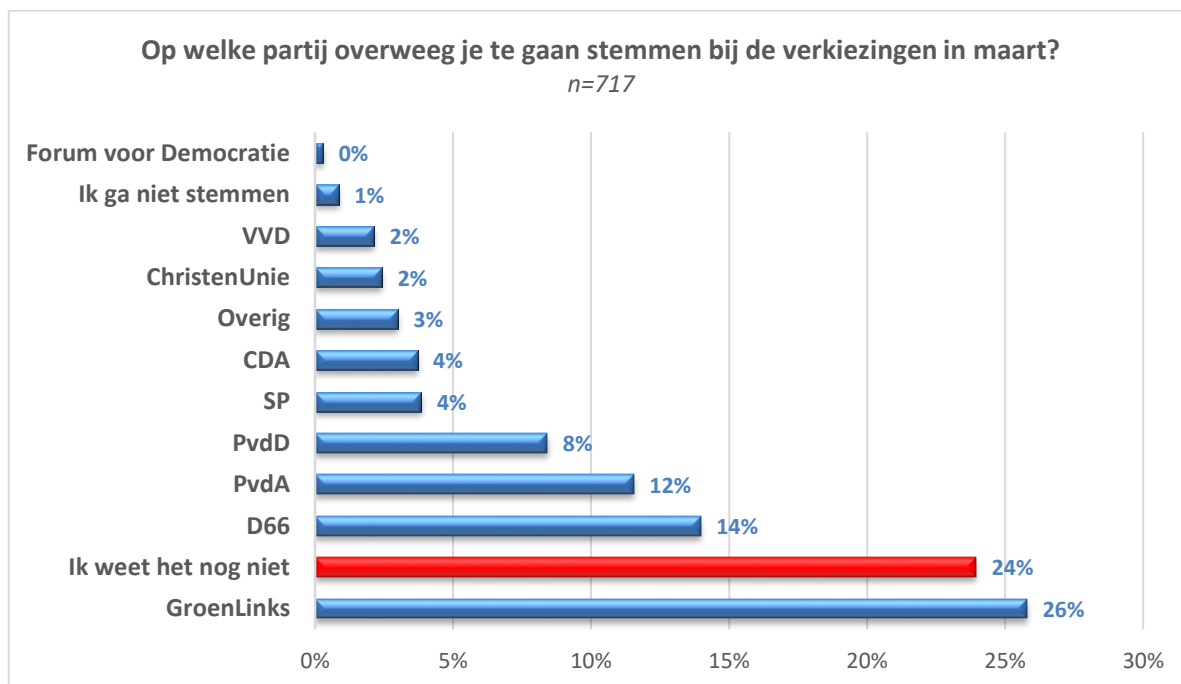
Figuur 3. Informatiebronnen

Figuur 4. Belangrijkste onderwerpen bij stemkeuze

Figuur 5. Voorgenomen stemgedrag

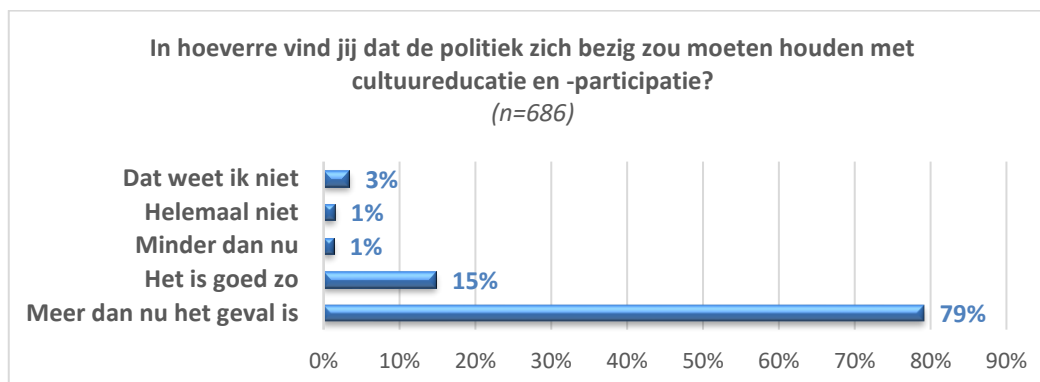

1.3 Kennis en aandacht voor cultuureducatie- en participatie bij politiek onvoldoende

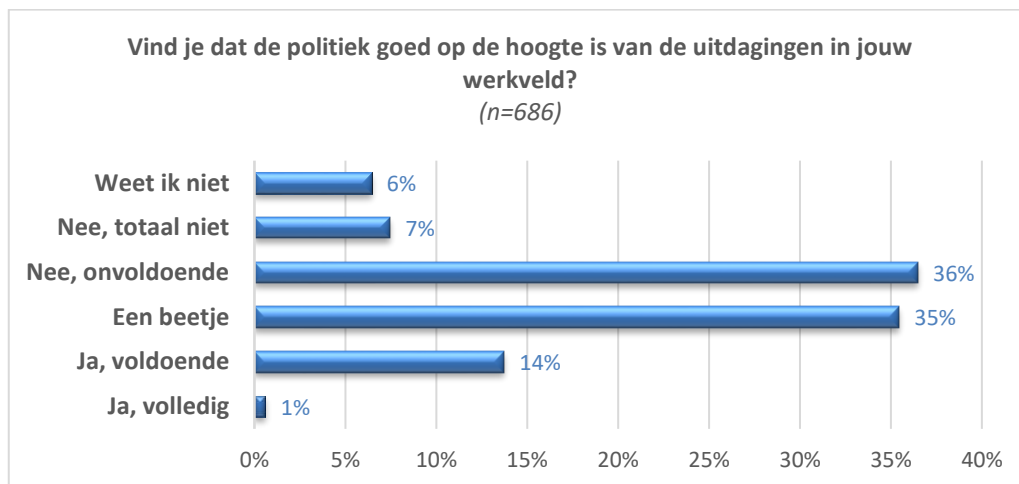
Een ruime meerderheid van de panelleden (79%) vindt dat de politiek meer aandacht aan cultuureducatie-en participatie moet besteden dan nu het geval is (Figuur 6). De panelleden zeggen daar wel impliciet bij dat de politiek niet optimaal op de hoogte is van de uitdagingen waar het werkveld voor staat. (Figuur 7)

De panelleden noemen 5 thema's waar de politiek prioriteit aan zou moeten geven. Het verbinden van cultuur, zorg en welzijn is het belangrijkste thema, gevolgd door diversiteit en inclusie. (Figuur 8)

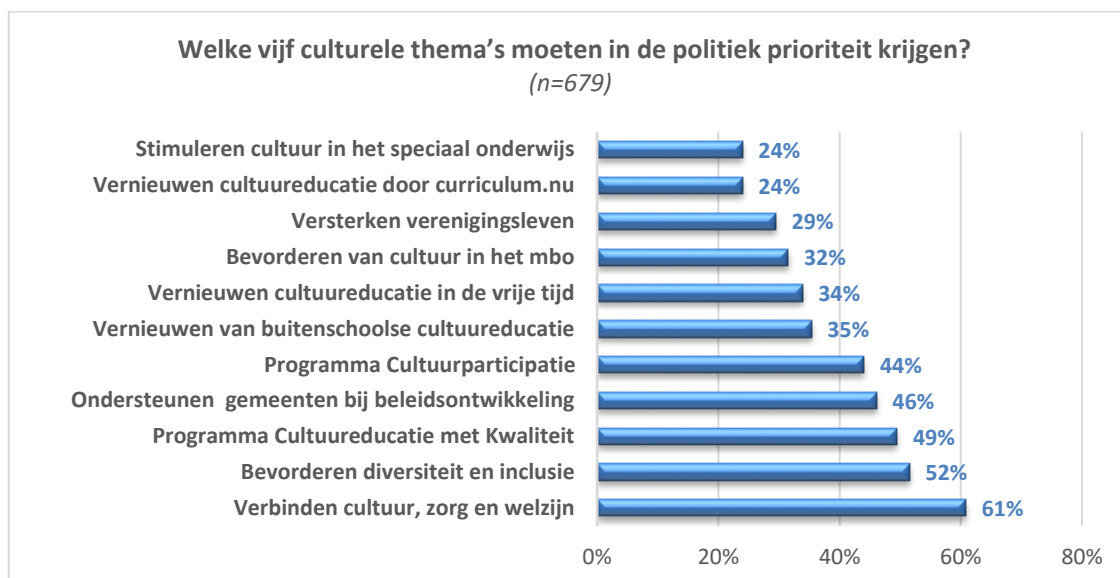
Figuur 6. Aandacht politiek voor cultuureducatie

Figuur 7. Kennis politiek aangaande cultuureducatie

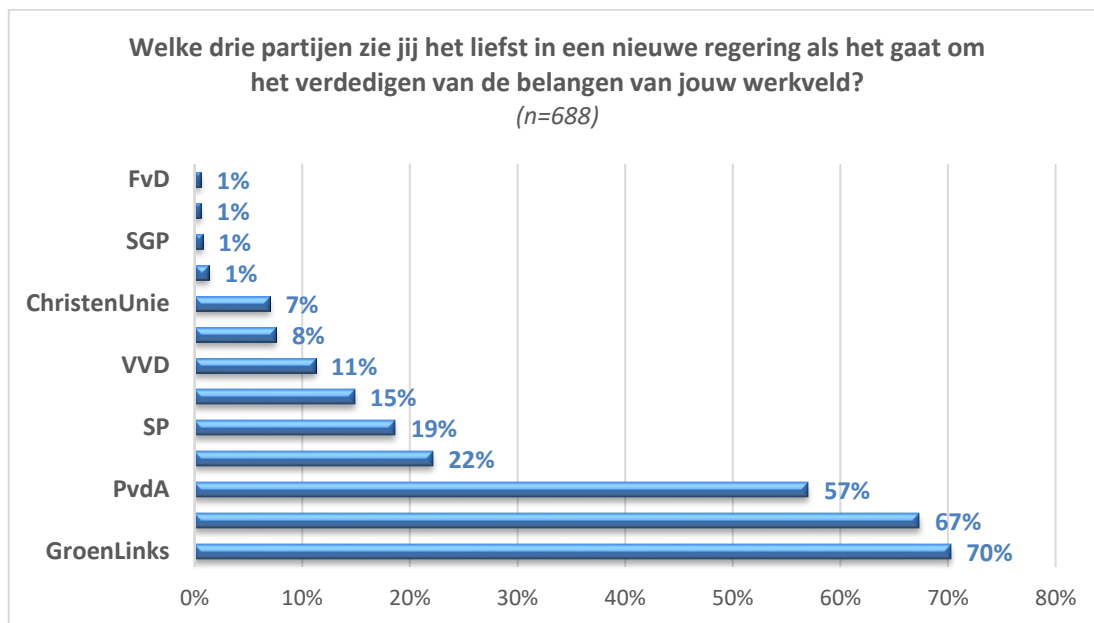

Figuur 8. Belangrijkste culturele thema's

GroenLinks, D66 en PvdA zijn de meest gewenste partijen in een nieuwe regering als het gaat om het verdedigen van de belangen van het werkveld van de panelleden. (Figuur 9)

Figuur 9. Beste politieke partijen voor cultuursector

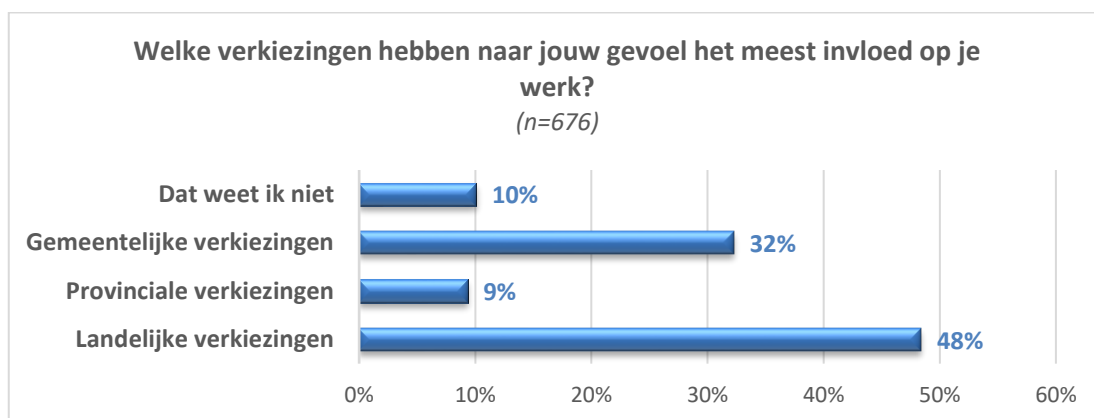
1.5 Invloed, beïnvloeding en lobby

In dit onderzoek is ook in algemene zin een aantal vragen gesteld over beïnvloeding en lobby. De panelleden menen dat de tweekamer verkiezingen wat meer invloed hebben op hun werk dan de gemeenteraadsverkiezingen. De invloed van de provinciale statenverkiezingen acht men gering.

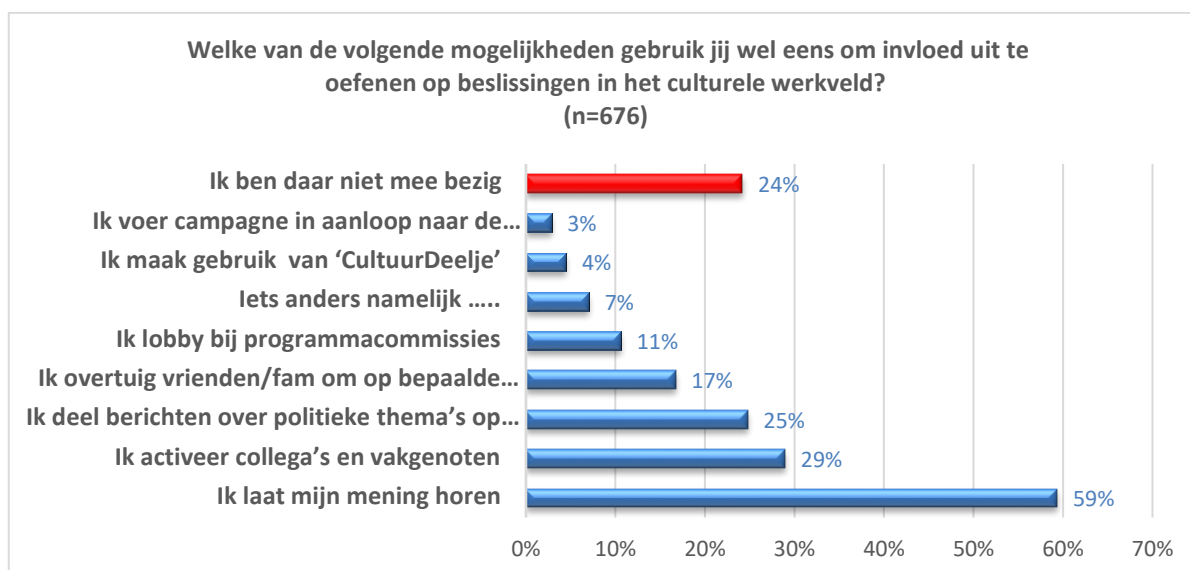
Meer concreet is gevraagd op welke manier de panelleden persoonlijk invloed uit oefenen op beslissingen die in het culturele werkveld worden genomen. Bijna 60% doet dat door zijn mening te laten horen en 29% gaat wat verder en activeert collega's en vakgenoten. Een kwart houdt zich er echter niet mee bezig. (Figuur 10)

Nog iets specifieker is gevraagd naar CultuurDeelje. Iets meer dan de helft (55%) van de mensen kent CultuurDeelje. 28% kent de LKCA nieuwsbrief overheid en politiek.

Figuur 10. Invloed van verkiezingen op werkveld

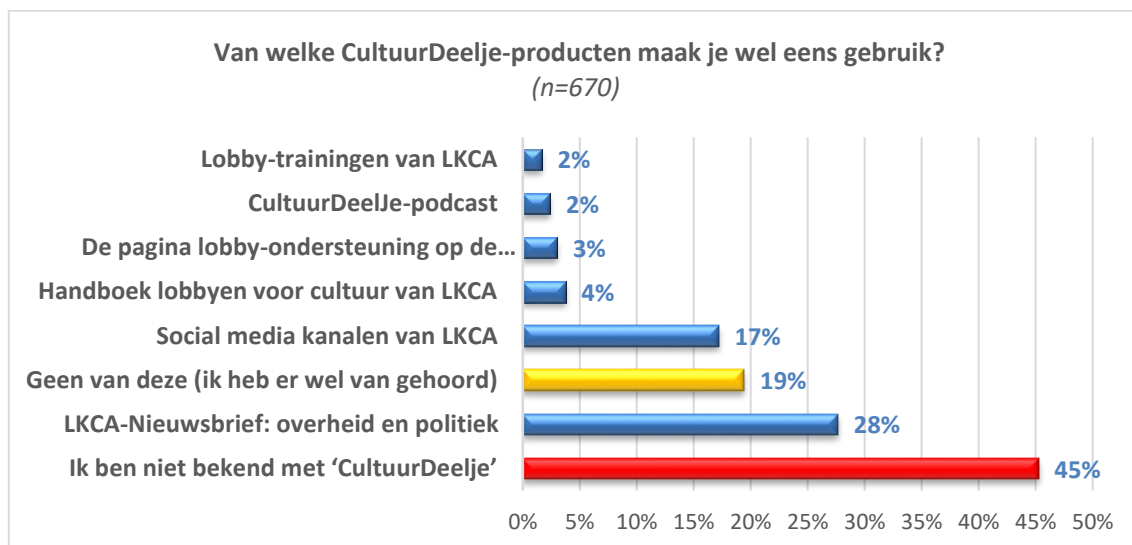

Figuur 11. Waardering voor werk

Figuur 12. Gebruik CultuurDeelje producten

1.6 Toekomst

Figuur 13. Vooruitblik gemeenteraadsverkiezingen

Bijlage 1: Welke ondersteuning heb je nodig om invloed uit te kunnen oefenen op de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022?

1. zichtbaarheid vergroten, als klein zelfstandig kunstcentrum en bevoegd beeldend docenten zichtbaar zijn voor scholen in kunst- en cultuurbeleid. Niet alleen grote centra, maar ook zelfstandig ondernemers die hun eigen inkomen op niveau willen verdienen zonder tussenkomst van een mediator als een kunstcentrum die je altijd onderbetaalt
2. Wij hebben al contact met Bas hierover.
3. Wie kun je benaderen en hoe?
4. Weten hoe je dat aanpakt
5. We zijn binnen ons team cultuur niet zo goed in lobby, zowel provinciaal als bij OCW / Raad voor Cultuur.
6. Wat voor mogelijkheden er voor scholen zijn om cultuur de school binnen te halen. Dus hoe je betrek je het werkveld in de school. Zijn hier subsidies voor o.i.d. om bijvoorbeeld projecten op te zetten en samenwerkingen aan te gaan.
7. Wat is de beste manier om informatie over best practises en de waarde van ons werk over te laten komen? We sturen jaarverslagen, nieuwsbrieven, filmpjes nodigen mensen uit om te komen kijken... maar het lijkt alsof je in gevecht bent met een fixed mindset.
8. vooral dat we wat breder moeten kijken dan we tot nu toe doen, theater bij cultuur maar kan ook bij social domein/zorg/onderwijs. juist een aanvulling! dus meer en breder kijken en met elkaar werken
9. Uitzonderingen daargelaten is bij organisaties en fondsen voor kunst en cultuur ook de opvatting binnengeslopen dat ze er voor zichzelf ipv voor de samenleving zijn. Ik heb niet zozeer ondersteuning nodig, organisaties moeten er weer van doordrongen zijn dat ze er voor de samenleving zitten en niet omgekeerd.
10. Uitleg funderend onderzoek belang kunsteducatie Langskomen op een te organiseren mini-symposium
11. training in lobbying? Netwerken richting lobbying? Geen idee, eigenlijk. Introductie lobbying voor dummies?
12. Tools en training over aanpak
13. Tips en adviezen hoe dit aan te pakken
14. Tijd...
15. subsidie aanvragen
16. Stroomlijnen van informatievoorziening. Blogs met praktijkvoorbeelden uit de dagelijkse praktijk van zzp'ers in dit werkveld.
17. Strategie bij bereiken van lokale politiek
18. Samenwerking zoeken
19. samenbrengen van en contacten leggen met verschillende belanghebbenden in het werkveld
20. Professioneel advies
21. praktijk voorbeelden, ondersteuning met achtergrondinformatie, zorgen voor landelijke publiciteit. Ondersteuning door vakkrachten
22. Opzetten van een tactische strategie. weten welke kanalen er zijn en daar op kunnen inzetten / aansluiten
23. Op welke wijze ik mijn observaties en aanbevelingen kenbaar kan maken bij politieke partijen op een manier dat het 'hout snijdt'.
24. Ondersteuning van het verbinden van de cultuurparticipatie in verschillende sectoren zoals een cultuurinstelling verbinden aan zorg en welzijn (ouderen en jongeren), sport, sociaalwerk en koppelen aan diverse maatschappelijke vraagstukken als klimaatbeheersing, energietransitie etc.
25. om met argumenten de standpunten in ons voordeel beslechten
26. Nieuwe manieren van beïnvloeden, inspiratie.
27. niet alleen maar prestatiebeloning. Uitvoeren etc. Maar ook het opbouwwerk, te weten jeugd aan de instrumenten te krijgen. Hiervan weet je dat een groot deel het niet haalt. Een basissubsidie
28. Met wie moet je praten? Wat kun je waar 'krijgen' zodat je kunt 'teruggeven'.
29. met andere cultuurorganisaties uitwisselen hoe zij dat doen
30. Meer promotie en samenwerking binnen de gemeente
31. Meer info over dit onderwerp in de politiek
32. Meer gebruik maken van mogelijke subsidies en potjes voor cultuur, borgen van wat er al is bereikt en middelen beschikbaar stellen voor ICC-ers.
33. meer draagvlak creëren
34. Meer contact met de makers minder met tussenorganisaties waarbij de "organisatoren" het geld opstrijken ipv de makers
35. Meer betrokken raken bij CMK
36. Manieren van zichtbaar worden voor de politici
37. lobbyen, het vinden van gelijkgestemden

38. Lobbyen bij gemeentelijke politiek; de raad lijkt soms kortzichtig te werk te gaan, hebben voor een grote stad nogal een korte blik op cultuur. Geen visionaire. Hoe kun je als culturele instellingen daarmee omgaan... behalve door goed werk te laten zien.
39. Leren hoe de politiek werkt en hoe ik op een goede manier kan lobbyen bij de gemeentepolitiek.
40. Kennisdeling
41. Kan ik niet zo precies zeggen. Ik vind het lastig dat de culturele sector vanaf 2010 'gedwongen' werd om cultureel ondernemer te worden. Velen van ons hadden gewoon een baan bij een culturele instelling. Maar als culturele ondernemer kun je amper bij het geld dat cultuurfondsen ter beschikking stellen. Want dan moet je een rechtspersoon zijn. Dus ik wordt er wat moedeloos van. Al het cultuur is nu hap snap en je moet maar zien welke brokken je krijgt toegeworpen. Neem ons serieus als vakmensen
42. Informatie over hoe je kan lobbyen en invloed kan uitoefenen op de politiek
43. Informatie over de mogelijkheden.
44. Informatie en handvatten
45. In het duidelijk maken van het belang van kunst en cultuur voor de lokale gemeenschap zonder het nut aan te hoeven tonen.
46. Ik ga nu een lobby cursus volgen. Belangrijkste drempel die overwonnen moet worden is dat het me persoonlijk tegen staat überhaupt te moeten lobbyen.
47. Ik ben bezig me te oriënteren. Concrete vragen heb ik nog niet.
48. Hulp ivm het coronabeleid
49. Hulp bij lobby en inzicht in financiën / mogelijkheden
50. hoe vastgeroeste structuren open te breken zijn
51. Hoe uiteindelijk direct met beslissende beleidsambtenaren op het gebied van kunst en cultuur, media en democratisering te komen.
52. Hoe start je een lobby
53. Hoe overtuig ik de landelijke, maar zeker ook de lokale partijen en hoe krijg ik die mee in deze. Ik weet dat de verkiezingsprogramma's voor de gemeenteraad ondertussen al in de voorbereidende fase zitten. Zou het dus prettig vinden om dit te delen met de gemeentelijke politici
54. Hoe lobby te voeren. Inzicht in standpunten van politieke partijen op cultuur(educatie) en (participatie).
55. Hoe komen de goede dingen die we doen, bij de mensen terecht die beslissen over waar het geld naar toe gaat.
56. Hoe je tactisch het spelletje meespeelt
57. Hoe je dat doet!
58. Hoe ik als prive muziek lespraktijk subsidies kan aanvragen
59. hoe en wat en waar en bij wie moet ik zijn. Hoe onderbouw ik mijn mening
60. Hoe beïnvloeden/ inspireren wij de gemeentelijke politiek (instrumenten, momentum etc) Gezamenlijk/ landelijk standpunt (bundeling krachten provinciale, regionale, lokale en landelijke cultuurorganisaties) Landelijke campagne met provinciale kleur
61. hoe beïnvloed je effectief de gemeenteraad(sleden)
62. Het verkennen van Cultuurdeelje
63. Het uitdragen van het belang van cultuuronderwijs.
64. Het belang van cultuur meer onder de aandacht brengen
65. Het aan de kaak stellen van ambtelijk disfunctioneren. Ik kom niet aan de bak als BIK omdat een cultuurcoach in Barneveld (Gert Bomhof, een ex-muziekleraar) de touwtjes in handen heeft, geen verstand heeft van beeldende projecten, onwaarheden verteld en weigert sommige van mijn projecten op te nemen in het aanbod. Dit heb ik al meerdere keren aangekaart bij de wethouder Anderé van de Burgwal en die zei me een half jaar geleden al toe stappen te ondernemen omdat ik niet de enige ben die hier tegenaan loopt, maar er gebeurt niets.
66. Heel praktisch: meer uren. Cultuur bestaat bijna alleen maar uit kleine bijbaantjes van gedreven gekken die er meer tijd in stoppen dan ze zouden moeten. Overijverige kabouterijtjes in grotemensenland.
67. Handvatten om door de juiste, machtdragende mensen, gehoord te worden
68. gezien worden binnen de gemeente, en wellicht subsidies of gebruik mogen maken van fatsoenlijke ruimtes, zoals bij sport doodnormaal is.
69. Gewicht dmv input van de provincie (in het geval van Noord Brabant Kunstloc Brabant)
70. gesprekken met oud politici
71. Geen idee, als gemeentelijke organisatie is het lastig om je werkgever te sturen.
72. Financiële ondersteuning die op de juiste plaats terecht komt en gecontroleerd wordt
73. Financiële ondersteuning
74. Financieel en organisatorisch
75. expertise en advies inwinnen. We hebben er zelf weinig ervaring mee. Bijvoorbeeld telefonisch, of een 1-op-1 training gericht op onze situatie. helpen met het formuleren van een plan in onze regio.
76. Erkenning van het belang bewegen voor ouderen
77. Elkaar inspireren vanuit de verschillende gemeenten.

78. Een zoomgesprek voor overleg en het verkrijgen van tips.
79. Een seminar met experts die uitleg geven over verschillende standpunten en hoe je al dan niet invloed zou kunnen uitoefenen op de politiek. Dit in combinatie met ruimte voor vragen.
80. een beter subsidiebeleid.
81. Duidelijker maken via welke loketten je invloed kunt uitoefenen
82. duidelijk overzicht van de standpunten / visie van de verschillende partijen, en de gevolgen die dat beleid op langere termijn met zich meebrengen.
83. Draagkracht bij besturen en directies van scholen voor CE bevorderen
84. Dit is al informatief. ik ken de kanalen en mogelijkheden onvoldoende en dat geldt ook vast en zeker voor mijn collega's. Meer informatie en begeleiding in hoe je dit strategisch gezien het beste aanpakt.
85. deze ondersteuning geven jullie al. ik heb bv landelijke cijfers nodig, om een vergelijking te maken met mijn gemeentelijke situatie.
86. Debat onderwerpen en best practises
87. De waarde en betekenis van cultuuronderwijs onderbouwen met wetenschappelijk onderzoek Het is steeds moeilijk om de noodzaak duidelijk te maken. Maar ook geen ingewikkelde lange theoretische stukken maar voorbeeld van wat cultuuronderwijs voor een betekenis kan hebben in het leven van mensen vanuit een persoonlijk verhaal en gezicht erbij
88. De politiek zou meer aandacht en geld moeten geven aan de 'uitvoerders' die cultuureducatie werkelijk op de scholen uitvoeren en minder aan adviseurs. Er blijft teveel geld en tijd hangen in de organisatie. Dit gaat ten koste van waar het werkelijk om gaat. Cultuureducatie voor alle kinderen. Aanbieders zijn steeds het sluitstuk en worden onderbetaald.
89. De inspectie van onderwijs moet kunst en cultuur ondersteunen.
90. De gemeente waar ik werk hecht wel belang aan cultuureducatie (met de mond beleden) maar wil er geen geld aan besteden want dat moeten de burgers zelf betalen. Ik zou beter willen weten hoe ik met de gemeente en partijen in gesprek kan gaan om onze boodschap "cultuur heeft ook overheidssteun nodig" beter onder de aandacht kan brengen.
91. De gemeente bewust te maken net zoveel geld te investeren in kunst en cultuur als in de sport, omdat het net zo belangrijk is.
92. Dat zou ik zo niet weten maar daar hebben jullie vast wel ideeën over.
93. Dat kunst en cultuur op een vanzelfsprekende manier in het dagelijks leven wordt geïntegreerd. Zelf muziek maken niet alleen in bepaalde sociale milieus gebeurt maar overal door opvoeding en schoolprogrammas
94. Dat er een organisatie is die heel duidelijk meerwaarde in kaart brengt en mogelijke rendementen van investeren in cultuur. Dus niet ieder instelling voor zich, maar een heel duidelijke bron. Vergelijkbaar met KNVB voor de voetbalclubs en NOCNSF voor alle sportverenigingen.
95. cursus hoe je lobby kunt aanpakken
96. Cultuur scout/coach per wijk aanstellen
97. Cultuur op de kaart; vast onderdeel in onderwijsprogramma in po. vo en speciaal onderwijs, HBO
98. Cultuur en zorg activiteit
99. Contact met de gemeente
100. Concretiseren van ideeën
101. Centrale adviezen vanuit een branche organisatie
102. Bv via kenniskringen of cop's
103. Bewustwording creëren bij de politiek en daarmee met gerichte duidelijke doelen komen
104. Beter status voor het culturele klimaat. We moeten af van het stigma dat kunst en cultuur 'wel leuk' is, ipv noodzakelijk
105. Beter communiceren met de ambtelijke wereld.
106. Als Sparring partner voor ideeën en als klankbord
107. Adviezen en voorstellen van andere organisaties waar ik mij bij kan aansluiten
108. Adviezen
109. Advies over wat wel/geen effectieve strategieën zijn, welke personen of instanties te benaderen.
110. Advies over lobby bij de gemeenteraad, college van B en W
111. advies m.b.t. werkvormen voor informatie richting gemeenteraadsleden
112. Aandacht voor kunst en cultuureducatie in het Praktijkonderwijs. Waarom is op elke vorm van onderwijs dit een verplicht onderdeel en wordt het in het PrO gedegradeerd tot knutselwerk. Kunst en Cultuureducatie is meer dan dat het leert niet talige jongeren zich op een andere manier uitdrukken, het verruimt het blikveld het leert ze op een eigen manier waarnemen en vergroot daarmee het kritisch denken. Bovendien zit het artistiek talent juist bij deze doelgroep. Vanuit talent ontwikkel je zelf vertrouwen en vanuit zelf vertrouwen onderneem je meer/ durf je jezelf te laten zien!
113. Partijpunten betreffende cultuur, zzp'ers in de muziek